

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Prenumeratiune nouă

la

„Telegraful Român”

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Octombrie-December al anului 1885, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (*Posta utalvány — Post-Anweisung*.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșește cu ultima Septembrie 1885, a-și înnoi din vreme abonamentul, pentru ca să nu fie espeditura silită a sista, sau a întârșia cu espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român” în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiu, 25 Septembrie 1885.

Nemulțămire generală a domnit în peninsula balcanică după cunoscuta operă a congresului din Berlin. Această nemulțămire a lucrat pe ascuns, ca jarul sub spusă, și la 19 Septembrie ne-am trezit cu unirea tuturor bulgarilor, unire, care a pus de nou în flacări întreagă peninsula balcanică.

Nemulțămire generală domnesce și la noi față cu starea de ași a lucrurilor. Pretutindenea s'au format elemente esplosibile, printre cari fără sfială oameni cu puțină conștientitate falfăie fitilul aprins, provocând oare-cum focul, despre care nime în lume nu ne poate spune, ce dimensiuni va lua.

În adevăr starea de ași dela noi foarte mult samănă cu chivernisirea din țările credincioșilor lui Mahomed, și mai iritate spiritele n'au fost nici odată.

În fața acestor lucruri pressa ungurească dela noi în loc de a potoli focul, în loc de a mulcomi spiritele, punându-le în vedere o eventuală schimbare a lucrurilor spre bine, ele așită neconținut și provoacă fără sfială.

Nu vom mai înșira la acest loc gravaminele poporului român, nici vom aminti multe uneltiri

cu scop îndreptate contra noastră. Ele sunt din destul cunoscute, și este din destul cunoscută și firea poporului nostru, care în nemărginita sa răbdare, tot mai crede într'un viitor mai fericit.

Ca să justificăm înse punctul nostru de plecare cu nemulțămirea generală, vom lua act despre cele ce se petrec afară de noi români.

Interesul general este îndreptat asupra parlamentului din Croația, și aceasta cu tot dreptul, căci scandaloase lucruri se întâmplă în acest parlament, lucruri scandaloase, cari varsă multă lumină și în dreapta și în stînga.

Era adevărat la ordinea țilei desbaterea privitoare la actele camerale, cari din porunca banului croat fură transferate la Budapesta. În o cuvîntare a sa banul a tras la îndoială justa posesiune a Croației asupra acestor acte.

Din acest incident întreg parlamentul s'a sculat asupra banului. Starcevici cu ortacii sei s'a repeșit spre el să-l bată, și bietul reprezentant al guvernului cam numai luând-o la sănătoasa a scăpat din mâinile croașilor.

Suntem dispuși a crede, că scena aceasta din Croația va fi ultima fasă a tragediei, cunoscute sub numele de cestiunea croată.

Parlamentarismul modern cu greu va putea arăta casuri analoage, unde adevărat reprezentanții legali ai coroanei să fie luați la goană în parlament.

Mai teribilă esplosiune pe cale pacinică noi nu ne putem închipui, de aceea trecem preste croași. În Fiume încă nu se omoară oamenii cu dragostea din marea imbelșugare, ce domnesce în statul nostru.

Ședința magistratului din 1 Octombrie a. c. ne ilustrează din destul adevărata stare a lucrului.

Magistratul a decis zidirea unui edificiu de scoală, spre care scop a avisat și pe guvernorul din Fiume. Acesta a sstat toată lucrarea sub cuvîntul, că voiesce a studia planul și preliminarul de spese, ca nu cumva magistratul să facă spese zadarnice, fiind adevărat orașul și așa lipsit de mijloace.

Simțindu-se adenc lovit în autonomia sa magistratul prin volnica procedere a guvernatorului, pe 1 Octombrie a convocat adunare generală, căreia s'a prezentat un memorandum adresat guvernului central, memorandum în care se critică aspru ținuta guvernatorului.

Magistratul a primit unanim acest memorandum, și vorbitorii l'au comentat cât se poate de bine.

Este adevărat o tendență de maghiarisare a scoalor și pentru aceasta tendență trebuie să se ascundă guvernatoriului la spatele pretecestei economii.

Nu fără cuvînt au țis vorbitorii, că slab e acest pretecest, deoarece dacă era vorba de economie, atunci nu se încuviințau 600,000 pentru un teatru zidit numai în anul acesta.

Pretutindenea deci nemulțămire.

Și ce țice la toate acestea pressa maghiară?

Ce se predică prin pressa maghiară?

Biciu de foc contra tuturor naționalităților în numele ideei de stat unguresc.

Aici e pericolul și aici nu înțelegem pentru ce umblă ungerii tot cu fitilul aprins.

Revista politică.

Diarele maghiare se ocupă de present cu interpelările adresate ministrului-president, respective cu răspunsul acestuia.

Declaratiunea dlui Coloman Tisza, în care țice: „Cred că și dnii deputați vor afla lucrul cu cale, dacă ne vom susține libertatea de a decide, — ceea ce trebuie să facem, — pe atunci, când pe lângă toate nisuițele noastre pline de speranță, s'ar întâmpla astfel de lucruri, cari ar amenința înteresesele vitale ale monarchiei și cari așă încă nu se pot prevedea, — a datansă la nește atacuri vehemente din partea pressei opoșiionale. Modul de interpretare a cuvîntelor premierului s'a arătat încă în parlament, când i-a răspuns stînga cu strigarea de: „Salonik!” Opoșițiunea adevărată, învîșând din esperința trecutului, duce mare frică, ca nu cumva sub acele „lucruri, cari ar amenința înteresesele vitale ale monarchiei” să se înțeleagă o nouă tendință de espansiune a Austro-Ungariei spre orient, cum a fost aceea, din care a rezultat ocuparea Bosniei, tendință, care ar avea acum de scop o estindere a teritoriului monarchiei până la mult doritul Salonik.

Causele acestei ure a maghiarilor față cu o politică de espansiune sunt diferite. Cea mai de căpetenie de sigur este frica întemeiată, că prin astfel de anectări Ungaria și-ar perde tot mai mult și mai mult din pretinsul seu caracter național maghiar și pe lângă toate sforșările celor dela putere ar deveni un stat și mai poliglot, de cum este, — un lucru, care ar putea să aibă grave urmări pentru hegemonia maghiară. A doua, poate asemenea de momentuoasă cauză, este trista esperință, că de câte ori se fac astfel de lucruri, Ungaria și dă tributul seu și în bani și în brațe poate îndoita ca Austria proprie, și totuș fără vr'un folos pipăibil. Căci provinciile

FOIȚA.

DIN TIMPURI VECHI.

(O tradițiune din istoria vechiului Egipt. Ani 1400 înainte de Christos.)

După Dr. Carol Opperl

de

Yff.

I.

Comoara regelui.

Avușia lui Ramessu (Ramses). — Zidariul regelui. — Părintele pe patul morții. — Nesocotința lui Petisi. — Prima încercare. — Muștrări de conștientă. — Perplesitatea regelui. — Bătrînelul înțelept. — „Amenhotep acum ajută mi!” (Urmare.)

Ptahmai plecă tăcut și clătînând din cap; nu scia ce să-i răspundă fratelui seu și totuș și era groază de casa cu comori a regelui. Petisi se mai dădu în decursul țilei de câteva ori pe lângă frațeu, deoarece înse acesta nu voia să asculte de el, îndată ce adormire cei din casă, porni pe la meșul nopții cu o scară și un felinar mic cătră palatul regesc.

Felinarele erau cunoscute în Egipt din timpuri străvechi. La sêrbătorile țeiței Net, se ilumina țara

întreagă cu felinare pistrice și mii de bărci înveseliau în noaptea festivă cu lumini de toate colorile, valurile sântului riu. De altmîntre se folosiau pentru necesitățile țilnice opaițe cu unt de lemn, cari se așeau pe nisce picioare înalte.

Păzitorii armați stăteau la portalul cel mare de cătră răsărit. Pe partea de cătră meadăși domina o liniște mortală și întunecime mare. Petisi ajunsese la loc, fără să-l fi vîșut suflet de om. Ajuns, n'a mai avut lipsă să caute după icoană; nu odată a mîșurat el cu pașii sei distanța, ca să scie unde să așeadă scara. Tremurând a rezimat-o de zid, tremurând s'a urcat. Era la icoana marelui Osiri. Ce față serioasă și minunată! Și Petisi avea să pășască când-va înaintea lui pentru ca să-și dea sama! Bine, dar el nu voia să facă nici un rîșu, el voia să va ță numai. Și oare totuș de ce și bătea inima așa tare? De ce nu putea el să se uite în fața sântului Osiri?! Dar ce, — asta-i Isi, ear asta soru-sa Nebti; apăsă odată; — peatra se suci încet și fără șgomot. Tremurând, ca de friguri, înșră Petisi. Se opresce, trage scara după sine, o așadă de nou pe din lăuntru, închide înțrarea și se coboară; „Hatar (țeița întunerecului) miluiesce-me!” — oftă el, — și iată că stătea singur în casa cu comori a regelui.

Nu mai de ar da felinariul mai multă lumină! Dar stai uită aci o grămadă de sfeșnice mari și scumpe și sunt chiar lămpi pe ele, — ai să le aprinși.

numai. — Așa! Acuma-i lumină în casă. La o astfel de pompă și astfel de minunții nu s'a așteptat Petisi! Jur împrejur mese de chiparos binemiroșitor, iar pe mese și în dulapuri avușii nenumerate! Aici zac rudele de aur în legături, ca legăturile de trestie de pe malurile Nilului; vase și ulcioare de tot felul și de toată mărimea.

Lucrurile cele mai minunate de petri scumpe, figuri de bronz, urne scumpe de sticlă sau porțelan poleit, corfe întregi de inele de aur, statuete de aur și imitațiuni escelente de petri nestimate, cheltele de argint pline cu petri scumpe, granate, carneol, heliotrop și altele, — corale, colți de elefant, pene și oaue de struș, piei de tigru, — rude și inele de argint, saci întregi de praț de aur, arme strîine împodobite cu aur și petri nestimate, lanțuri, brațlete și gulere late, lucrate tot din aur și scumpeturi, — dar cine ar și putea să le înșire pe toate!

Ca prin vis umbla Pitisi în sus și în jos printre comori. Dar deodată îl apucă o frică mare. Ce ușor l'ar putea prinde vr'o patrolă de pășitori, când va părăsi casa! Stînse iute luminile, își umplu pumnul cu inele de aur și plecă. Când se suci piatra în zid, vîșu înapăimîntat, că începă a se crepa de țiuă; dar totuș s'a dus acasă fără a'l fi vîșut cineva și nici chiar mama și fratele seu n'au știut, că el n'a durmit acasă. Nu putea sta locului; de multe ori nu așăia, când îi țicea mumă-sa ceva; apoi ca

ocupate n'aduc aproape nici un venit, dar sporesc în mod însemnat vecinul deficit al budgetului nostru anual. În fine mai mult ca preț de cât ca motiv, se pare că ocură și dragostea intimă către Turcia, respective aerul acela de protectori ai libertății popoarelor și de inimi ai tirăniei și nedreptății, pe care cu atâta falsitate îl sciu să și' l' dea maghiarii. Din cauza aceasta ei sunt frați de cruce cu polonii roboți și cu turcii mult asupriți. Ce parodiă!

Aceste sunt vederile, pe cari le putem ceti numai „între rânduri“ în organele opoziționale maghiare. Ele numesc politica ministrului-president de: „ingadozó“ și „nyugtalanító“, adică nesigură și neliniștitoare.

Față cu aceste diarele semi-oficiale din capitală iau pe ministrul-president în apărare și comentează cu cuvinte măgulitoare declarațiile sale. „Pester Lloyd“ admite ce e drept, că răspunsul dlui Tisza nu cuprinde multe lucruri pozitive în sine, dar spune, că nici nu se poate altfel, de oarece nisce evenimente ce se pot întâmpla peste noapte, îți ruinează toate hotărârile diplomatice de eri. „Nemzet“ mai repetă răspunsul ministrului cu alte cuvinte, dîcînd, că nu e intențiunea Ungariei de a moșteni rămășițele Turciei, dar totuș e datoare Ungaria a se întrepune cu toată energia, ca nu cumva să devie peninsula balcanică teatrul unor schimbări opuse intereselor noastre.

În Franția decurg acum alegerile pentru camera. Ele sînt în mare agitațiune opinia publică de acolo. Până acum, după scirile aduse de jurnalele străine, republicanii se par a fi în minoritate, pe conta cărora se sporesc într'un număr considerabil lista deputaților monarhiști. „N. fr. Presse“ dîce, că motivul acestor succese a monarhiștilor este de a se căuta în lipsa de disciplină, ce domnesce între radicali și intransigenți. Cu toate aceste, adauge foaia vieneză, învingerea republicanilor nu se poate trage la îndoială.

În privința călătoriei dlui Brătianu la Viena și Berlin, și care, după cât se vorbește, se va întinde până la Copenhaga și se va sfîrși în Pesta, diariul „Pester Lloyd“ publică un articol cu nisce amănunte foarte interesante.

El dîce mai întai, că consecințele evenimentelor din Bulgaria se întind în cel mai mare grad asupra României, mai întai din puncte de vedere naționale, de vreme ce poporațiunea din Dobrogea este în mare parte de naționalitate bulgară. Tot atât de însemnat este și efectul politic, căci România este, din punctul de vedere al culturii, cel mai dezvoltat stat din Orient. Dacă se face acum în peninsula balcanică o strămutare de forțe, care se întemeieze superioritatea rasei bulgare asupra tuturor celorlalte, și această superioritate să se transforme în forme tari de stat, apoi aceasta este o nedreptate față cu situațiunea materială, și cu atât mai mult cea morală a României; aceasta ar fi o recunoaștere a unității statului bulgar, mai pe sus chiar de cât cerințele păcii dela San-Stefano. Dacă dl Brătianu a spus aceste puncte de vedere în Viena, apoi numai începe îndoială, că ele au fost pe deplin înțelese și aprobate cu bună-voință. Față cu deosebitele tendințe ce arată popoarele din Orient, Austro Ungaria nu poate să ia de cât o singură cale: aceea a celei mai mari moderațiuni. Diferința ce România arată față cu Europa ar trebui să întîmpine din parte-i cel puțin aceeași considerațiune, ca și nesupunerea principelui Alecsandru.

trezit dintr'un somn greu și adînc s'aria deodată în picioare și se făcea nevedut.

De vr'o de ce ori 'l-a alungat frica în diua aceea cătră partea de meadă și palatului. Tremurînd privia cătră locul unde era zugrăvită Nebti oare 'i încheiată bine peatra, oare nu s'ar putea observa ceva. Apoi se mai uita înc'odată împrejur să vadă că nu e cineva pe acolo. De vedea câți-va oameni adunați pe stradă petrecîndu-se în povești, se apropia cu frică și asculta, că nu vorbesc cum-va de furtul întemplat ađi-noapte în palatul regelui și că doar s'ar fi dat de urma tâlhariului. Ajungînd el acasă, lucrul seu cel dîntăi era, se întrebă că nu 'l-a căutat cineva, că n'a întrebă cineva de el.

Pe Petisi îl chinua conștiința cea rea.

A treia di era mai liniștit. Și de oarece nime nu 'i băga de samă, spesă banii furați, aducea mai tîrziu ear alții și 'l' înduplecă și pe fratele seu Ptahmai, ca să vină cu el în tovărășie. Mama nu scia despre toate acestea nimic. Ea credea, că fiii ei sunt la lucru, în vreme ce aceștia umblau după plăceri; ea ținea că banii furați sunt bani câștigați cu omenie; și când se ruga ea în tăcerea nopții pentru fiii sei, aceștia eșiau încet din odăile lor, umblînd după hoții.

Și cu vreme începură a se simți așa de siguri, încât nici nu se mai cugetară la aceea, că i-ar putea prînde foarte ușor.

De aceea se poate admite, că dl Brătianu va găsi o oare-care bună-voință și la bărbații de stat unguri.

În Viena, dl Brătianu a avut o întrevorbire cu corespondențele de acolo al diariului „Daily Telegraph“, despre care acesta dă următoarele amănunte:

„Dl Brătianu nu crede, că unirea bulgarilor va produce complicațiuni pentru moment; dar la întrebarea ce-i adresai, spre a sci dacă crede, că această unire va fi sancționată, dsa răspunse:

„Avem în România un proverb, care dîce: „Obrasnicul mîncă prasicul.“ Prin aceste cuvinte făcea alusiune la promotorii unirii bulgare, ear nu la principe, în privința căruia nu dîse un singur cuvînt de rău, pentru că nu-l privește ca principalul factor al situațiunei... Și cred, că denaturarea părerea sa spunînd că d-sa crede, că mișcarea unionistă ce s'a făcut în Bulgaria este cu totul în avantajul Rusiei și că principele Alecsandru nu joacă de cât rolul de instrument.

„Dl I. Brătianu admite, că unirea Bulgariei și a Rumeliei orientale trebuia să se efectueze mai curînd sau mai tîrziu; dar în acest moment, el o privește ca desastroasă și prematură. În Bulgaria, dîse dsa, nu este o societate organizată, nu este de cât o populațiune, care nu oferă pentru moment elementele unei organizațiuni sociale. Nu este nici măcar proprietate individuală. De aceea, nu numai că Bulgaria este destinată a cădea sub influința străină, dar că este încă și un câmp cu totul pregătit pentru socialism, nihilism și pentru celelalte doctrine subversive. Din aceasta va rezulta, că Bulgaria va constitui pentru vecinii sei un isvor continuu de pericol.“

Cronica evenimentelor din Balcani.

3 Octobre.

Londra. — Se depeșează din St. Petersburg diariului „Daily-News“, că Turcia are intențiunea să propună conferinței restabilirea „statului quo ante“ și că această propunere ar fi susținută de Germania, Austria, Italia și de Rusia.

Londra. — „Times“ dîce, că Englitera singură se opune la depunerea principelui Alecsandru.

Rusciuc. — *Trnovska Constituția, Slavianin*, și celelalte diare bulgare se ocupă cu cestiunea conferinței. Ele exprimă speranța, că conferința va realiza aspirațiile poporului bulgar, mișcarea unionistă fiind pornită din propriul avînt al bulgarilor. În acest mod s'ar înlătura o inutilă vărsare de sânge, căci bulgarii sunt otăriți să nu renunțe la unire. Bulgarii, spun menționatele diare, merită toată încrederea Europei, de vreme ce ei au știut să mențină ordinea, n'au jignit întru nimic pe celelalte naționalități și au recunoscut suzeranitatea Turciei. Dacă nu s'ar recunoască unirea, cestiunea Orientului ar fi din nou deschisă și pacea Europei turburată.

Constantinopol, *via Varna*. — Se dîce că, contrar scirilor răspîndite de unele diare, Poarta ar fi otărită să restabiliască vechea stare de lucruri în Rumelia; pregătirile militare, pe cari le face Turcia atât în arsenalele maritime, cât și în cele de uscat, par a confirma această scire. Musulmanii sunt prea iritați pentru ca să admită unirea Rumeliei cu Bulgaria. Scirea, dacă se va adeveri, e de o gravitate excepțională.

Și într'adevăr Ramessu la început n'a observat nimic. De oarece însă hoții devenire din di în di mai cutezători, lucrul nu putea să rămână multă vreme ascuns.

Într'una din zile sta regele înaintea unei mese încărcate de juvaere; adîncit ca 'ntr-un vis clătina gînditor din cap; apoi se înturnă repede cătră suita sa și dîse:

— Amicii mei, de un timp încoace mi se 'mpare, că lipsește când dintr'un loc, când dintr'altul câte ceva; pîn' aci am cređut, că este numai o părere, acum însă ved cu toată siguranța, că pe aici umblă tâlhari.

Zimbînd îi reflectă unul dintre sfetnicii sei încređuți:

— O rege, ca să și se fure de aci ceva, nu se poate. Trebuie că te 'nșeli, căci unde lipsește posibilitatea, acolo nu este nici adevăr.

Ramessu tăcu un moment, ear după aceea răspunse iritat:

— Ochii mei nu me 'nșală. Cum se 'ntemplantă nu înțeleg; dar că așa este — o sciu.

De aici mai merse la câteva mese, aruncă câteva priviri încoaci și 'ncolea și părăsi sala în tăcere.

Multe mai povestiră încă în decursul acelei zile persoanele curții despre întemplantare; înse aproape toți erau convinși, că regele 'i în rătăcire, deoarece era imposibil să spargă cineva casa cu comorile. În dimineața următoare i-a luat pe oamenii sei earăș

Sofia. — Până acum în Macedonia e linisce deplină. Țarul a răspuns dlui Stamboloff, președintele Camerei bulgare, că se îngrijesce de interesele bulgarilor, dar că nu poate aproba unirea Rumeliei cu Bulgaria de vreme-ce a fost fără scirea sa. Răspunsul Țarului a umplut de mînbire inimile bulgarilor. Credința lor e înse că la urma urmelor Țarul tot nu va părăsi pe bulgari, și că la nevoie va interveni în favoarea lor. Oficerii ruși deși au demisionat și mulți din ei și-au vîndut chiar efectele, totuș nu au plecat încă și par a aștepta nouă ordine.

Niș. — Deschiderea solemnă a Scuștinei a avut loc ieri. Discursul tronului dîce, că tratatul dela Berlin a fost lovit într'un mod simțitor; că echilibrul Balcanilor e sdruncinat; că trebuie să se garanteze existența Sîrbiei, care e amenințată; că în aceste împregiurări grave, regele consideră ca datorie a sa să adune pe reprezentanții poporului și să le spună că trebuie să se păziască. Discursul mai dîce, că Sîrbia doresce pacea, care îi este trebuincioasă pentru lucrările sale interioare, dar că pentru acest scop ea trebuie să asigure interesele sale viitoare și vitale, cari sunt amenințate; că regele și guvernul își vor da silințele ca să mențină *statul quo ante*, sau să facă tot ce e cu putință pentru a stabili echilibrul trebuincios pentru ocrotirea intereselor fie-cărui popor din peninsula și că guvernul va crea mijloacele dorite pentru a satisface trebuințelor actuale. În sfîrșit discursul dîce, că regele are credință în concursul reprezentanților națiunei, în unirea tuturor puterilor țerei și în ajutorul lui Dumnezeu, pentru a asigura acum și în viitor interesele Sîrbiei.

Niș. — Scuștina a acordat regelui puteri dictatoriale.

Belgrad. — Macedonenii și Sîrbii originari din vechea Sîrbie și actualminte stabiliți în Sîrbia au remis regelui o adresă, care cere eliberarea Macedoniei și a vechei Sîrbii. În urma dorinței esprimate de regele Milan, Scuștina se va ocupa mai întai cu alte lucrări și nu-i va supune adresa aceasta de cât mai tîrziu.

4 Octobre.

Constantinopol. — Conferința se va întruni ađi pentru a trata asupra afacerilor Rumeliei. Englitera caută să împace pe principele Alecsandru cu Sultanul.

Sofia. — Toată Bulgaria a devenit un adevărat cîmp militar; populația bărbătească dela 15 până la 45 ani a fost chemată sub arme. Tinerii sunt înarmați în cea mai mare parte cu pușci sistem Berdan, celelalte trupe cu Krenka; ar trebui încă multe arme pentru a se putea înarma bine toți voluntarii; se simte mare lipsă de artilerie și de cavalerie; o armată turcească, care ar dispune de numeroase trupe de cavalerie ar putea înfrînge lesne liniile bulgare.

Drumul dela Lom-Palanca-Sofia-Balcani e plin mereu de trupe și de munițiuni; pe această linie se formează acum o armată de rezervă nu în scopul de a ținea pept Sîrbiei, după cum sustin unii, ci pentru a se opune celor trei divisiuni turcesci concentrate la Skopia, în cazul când ele ar voi să între în Bulgaria.

Varna. — Conferința va avea mult de lucru din cauza rivalităților dintre naționalitățile din peninsula balcanică. În tot cazul sarcina conferinței e

cu sine și merse oblu la masa, pe care ș'a însemnat-o ieri mai anumit. Pe cea dîntăie dintre mese erau toate în ordine, pe a doaua asemenea, nu însă și pe a treia. Un înfricoșat necaz îl copleși pe regele. Cu un glas aspru și tremurînd de mînie — se adresă cătră sfetnicii sei, cari îi contrađiceau eri.

— Vîno 'ncoace Amenhotep! Ce dîci acum? Eri era aci lângă corfa cu inele un guler făcut din vulturi de aur și mărgelile de carniol și heliotrop. Ean spune unde e!?

Amenhotep privi împrejur, când la masa asta, când la cealaltă, apoi earăș pe podine și respunse aședat:

— Firea oamenilor, o tu fu al Soarelui, este ca să rătăciască; și tu esci om.

Ramessu era aproape să nu și mai poată stăpîni mînia, când îl intrerupse un slujbaș vechiu și pățit:

Permite-ne, o rege, ca să cercetăm în toate părțile, doar vom putea afla, că în ce chip poate să străbată vr'un hoș pîn' la comorile tale.

Toți au luat câte un felinar în mîna, alții au adus scări, s'a căutat coperișul, părăși, padimentul, — nicăiri nici o spîrtură, nici o ușiță, nici cea mai mică crepătură. S'au cercetat ușile, — zăvoarele, — toate în ordine, tari și sigure!

(Va urma.)

din cele mai grele. Dacă densa și va limita lucrările la actuala cestiune a unirei, întrunirea ei ar fi de prisos, căci faptul îndeplinit constituie o putere mai mare decât chiar conferința; dacă conferința se va ocupa cu întreaga cestiune a rivalităților din peninsula, cu greu se va putea stabili o programă, la care să adereze toate puterile; în cas când problemele din programă nu s'ar putea deslega, conferința se va despărți fără să fi făcut nimic și situația va fi mai rea ca la început.

Varna. — Astăzi s'au întâlnit în Constantinopole ambasadorii puterilor pentru a se consulta în privința măsurilor ce trebuie luate cu privire la turburările din Rumelia și Bulgaria. Întrunirea ambasadorilor a fost presădită de contele Corti, ambasador al Italiei.

Se dice, că instrucțiile primite de ambasadori de la guvernele lor respective se deosebesc mult între densesle. Impresia generală înse, atât între diplomații străini cât și turci, e că unirea Bulgariei sub același principiu va fi recunoscută, dar se vor manifesta mari deosebiri de vederi în privința formei, cum se va face această unire. Se vor pune mari silințe din partea câtor-va puteri, ca să se mențină două adunări legislative și să se departe pe cât se va putea mai mult administrațiile celor două țări. Poarta a trimis o notă puterilor, declarând, că ea nu poate primi și recunoaște unirea ca un fapt îndeplinit; densa va ținea socoteala de propunerile puterilor, dar își rezervă drepturile ei în casul, când n'ar putea primi aceste propuneri.

5 Octombrie.

Varna. — Nici un plenipotențiar turc n'a asistat la întrunirea ambasadorilor, care pe nedrept e poreclită „conferință.” În această întrunire ambasadorii și comunică vederile lor asupra situației, pentru a putea apoi ajuta pe puteri să întocmească un răspuns la cele două note turcesci, despre care am vorbit. Deliberările ambasadorilor vor servi de basă pentru o conferință formală, la care Turcia va fi reprezentată. Turcii nu se gândesc de cât cu groază la ideea unei conferințe, lucru ce nu trebuie să ne mire, de vreme ce densesii au făcut deja o dureroasă experiență în această privință acum câțiva ani. Mulți miniștri turci regretă acum, că nu s'au întreprins o acțiune militară pentru a se restabili vechia stare de lucruri în Rumelia, imediat după ce s'au primit scirile privitoare la revoluția din Filipopol. Generalul Von der Goltz-pașa, ofițer german foarte distins în serviciul Turciei, consultat în această privință, a fost de părere să se ia măsuri energice. Părerea acestui general e, că armata bulgară la un loc cu miliția rumeliotă nu se urcă de cât la cel mult 20,000 oameni, cari nu constituie o trupă europeană, ci mai mult niște bande armate, cari ar putea fi cu înlesnire dobrite de o armată regulată.

Constantinopole. — Mai multe ambasade au primit scirea, că puterile sunt dispuse să recunoască pe principele Alecsandru de Battenberg de Rege al Bulgariei de Nord, cu condiție înse ca Rumelia să rămână un principat unit în mod personal cu Bulgaria și sub suzeranitatea nominală a Sultanului. În unele cercuri bine informate se spune, că Rusia a renunțat d'a mai cere depunerea prințului Alecsandru. Pentru a împedea o acțiune din partea celorlalte state balcanice, se vor acorda oare-cari rectificări de frontieră atât Sârbiei, cât și Greciei. Această scire, sub toată rezerva. Sultanul e opus unei politice energice și nu voiesce să ia nici o măsură pripită. Cu toate dispozițiile moderate ale Sultanului înarmările continuă; s'a făcut deja o primă chemare a redifilor; în curând 64 batalioane vor fi sub arme, de asemenea s'au dat ordine de plecare unui mare număr de batalioane din Asia mică. Partidul militar cere o acțiune energetică.

6 Octombrie.

Constantinopol. — Nu se scie dacă cu toate greutatele situației, Turcia nu va fi silită la urma urmelor să tragă spada. Într'un cas sau în altul Turcia va trebui să ajungă la aceasta; dacă recunoaște unirea celor două Bulgarii, ea va trebui să intre în luptă cu Grecii și cu Sârbii. De aceea mulți miniștri sunt de părere să se restabiliască status quo în Bulgaria, pentru a se potoli veleitățile de mărire ale celor două regate. Turcia are deci mai mult interes de a restabili vechea stare de lucruri, cu sau fără consimțământul puterilor. Câte-va trupe de rezervă au mai fost trimise la frontiera rumeliotă; pentru împinerea cheltuielilor s'a negociat la Banca Otomană un împrumut de patru milioane livre sterling, pentru care s'a efectuat ca garanție, veniturile liniei ferate Singora-Cassaba.

Raportul comitetului

„Reuniunii femeilor române din Abrud, Abrudsat și giur.”

Onorabilă adunare generală! Națiunea noastră devenită liberă, a făcut în scurtul timp d'vreo câte-va decii de ani un început îmbucurător pe terenul învățământului; dar precum alte națiuni întocmai și a noastră, vedem că și concentrează toată activitatea ei cu deosebire asupra seculului bărbătesc, eară seculul femeiesc a fost până bine de curând, prea puțin sau de loc luat în considerare.

Recunoscut fiind, că societatea e aceea ce e femeia, recunoscut fiind, că femeia a civilizat și civilizează societatea și că dela ea atarnă formarea moravurilor, — vedem, că a început a i se da și ei importanța cuvenită în societate.

Dar, o femeie la înălțimea chemării ei, poate fi numai atunci, dacă are o instrucțiune solidă, și o educațiune adecvată.

Și, pe când cea din urmă și o poate însuși cu deosebire în cercul social al familiei, pe atunci instrucțiunea și o poate însuși cu deosebire în școală.

Precum vedem înse școlile corespunzătoare, unde se și poată însuși copilele noastre instrucțiunea conform naturii lor, nu prea avem.

Lipsa unui atare institut de cultură, este de o așa mare necesitate și pentru ținutul acesta, încât a nu fi întreprins ceva în direcțiunea aceasta, ar fi însemnat a ne sinucide cu voia.

Drept aceea la 14/26 Decembrie 1880 după ce ideea înființării unei școlii de fete în Abrud, era pusă în lucrare, la invitarea protopopesei Anna Gall s'au întrunit prima-oară femeile române din Abrud și Abrudsat pentru a se consulta asupra cestiunii înființării unei reuniuni a femeilor române din Abrud, Abrudsat și giur, al cărei scop să fie înființarea unei atare școli aici.

Premiind acestea, onorată adunare, astăzi, când reuniunea noastră, mulțumită lui Dzeu și onoratului public, carele n'a întârziat a-și depune denariul seu în favorul acestei reuniuni, aflându-ne în pozițiune de a ne apropia de timpul deschiderii proiectatei școli, acest comitet, deși precum ve este binecunoscut, și-a făcut în fiesce-care an câte un raport față de adunarea generală, totuși și-a ținut de o cătorință a-și face cu aceasta ocaziune un raport, sau mai bine zicând o reprivire generală, asupra stării acestei reuniuni dela înființarea ei până astăzi, ca astfel să fie-care dintre membrii ei să aibă o deplină cunoștință despre starea reuniunii noastre și activitatea ei.

I.

Amintim aici la început că, precum bine scie onorata adunare, statutele reuniunii noastre au fost provădute cu clausula de aprobare de către înaltul min. reg. de culte încă la anul 1882, de asemenea cu bucurie venim a face cunoscut onoratei adunări, că și „Planul de învățământ” înaintat spre aprobare, ni-a sosit, după adunarea generală din anul trecut, provădut cu clausula de aprobare.

Acestea două acte, în jurul cărora avem a ne învărti, ca roata în jurul osiei sale, până le-am vădut aprobate, multe greutateți am avut a întâmpina în urma piedecilor puse în calea lor și dacă noi avem la mâna noastră acestea două acte, avem fără îndoială a o mulțumim deputatului dic-tal Ilustrului Domn Dr. Iosif Gall, fără concursul căruia cu toată siguritatea afirmăm, că noi nu ni-am avea nici statute, nici plan, prin urmare n'am fi întruniți astăzi în aceasta adunare așa precum suntem.

Credem a fi amintit destul aci, ținând de neoportun a intra în descrierea mai detaliată asupra împrejurărilor ob-venite înainte cu acestea două acte.

(Va urma.)

Încă un cuvânt.

La apărarea și reflecșiunile apărute în ultimii numeri ai „Telegrafului român” observăm numai, că susținem din cuvânt în cuvânt toate reflecșiunile, pe care, rădemați pe temeuri științifice, ne-am permis a le face în numerii 87 și 88 ai acestei foi. Nici chiar la casul, când punctul nostru de mâncare ar avé lipsă de apărare, n'am ținé de cuvânt a răspunde la o aprețiare, carea nu pregetă a întortochia cu sofisme adevărul, starea adevărată a lucrului precum și locurile, la care ne-am provocat noi, și apoi ciungărite a le folosi drept arme contra noastră.

Întru întărirea aserțiunei noastre, ajungă a ne provoca la un singur cas.

Ex uno disce omnia!

În gramatica noastră se află, între altele, și următoarele două exemple: A föld alatt sok viz foly și A ki sokat beszél, vagy sokat tud, vagy sokat hazud (acesta din urmă e un proverb unguresc). Referitor la ambele din dicerile citate ne spune Müller, că în forma arătată nu sunt bine folosite, deoarece „sunt mai usitate cu ik.” Care poate fi înțelesul acestei observări a lui Müller, punând temeii pe cuvintele „mai usitate?” A bună seamă acela, că densul concede, că ambele forme sunt bune și se pot folosi, și că prin urmare exemplul adus de noi

e bun. La această observare a dsale noi am răspuns, că pe terenul științific atari afirmări generale nu dărimă, și că întrebările de soiul acesta le pot hotărî numai autorități literare sau apoi date matematice. Ce răspunde Müller la acestea? Într'un ton aproape vătămător se vaeră, că noi lipsim de a ne încrede în afirmarea dsale și citează apoi și pagina, pe carea acea afirmare și-ar fi aflând motivarea. Locul, la care se provoacă domnul Müller, se poate afla în gramatica de G. Ihász la pag. 121. Aici pe patru pagini de a rândul sunt însemnate în șir alfabetic toate verbele cu ik. La sfârșitul verbelor înșirate se află o observare, carea în original din cuvânt în cuvânt sună astfel: „A csillaggal (*) jegyzeteket némelyek ik nélkül is használják; némelyek ellenben ikesekül használják ezeket is: asz, csúsz, foly, hazud, idöz, mász, usz, de ezek a régiéknél mindig iktelenek.”

Ce deducem din această observare? Aceea, că verbele cu ik unii le folosesc fără de ik, și verbele fără ik înșirate aici, unii le țin de verbe cu ik. Așadară cele dântăi sunt în cele mai multe casuri verbe cu ik, pe când cele din urmă în cele mai multe casuri fără ik; care va se dăcă: în tot casul punctul nostru de mâncare e solid.

Hic Rodus hic salta! Întreaga critică a lui Müller e astfel întemeiată!

Adevărul mărturisind, ne pare rău, că ne-am demis și în casul dântăi la schimbare de idei.

Aflăm deplină liniștire în convingerea, că pricepătorii de lucru împărtășesc vederile noastre. Constatăm de altcun cu bucurie, că o astfel de critică carea după toate opiniriile, a putut se facă numai observări ca cele eşite din peana lui Müller, valoarea cărței noastre numai o ridică.

Cu acestea declarăm din partene de încheiată discutiunea cu domnul Müller.

Sibiu, în Octombrie 1885.

Dr. I. Crișan și N. Putnoky.

Avis.

Reuniunea română de cântări din Sibiu și începe astăzi la 6 oare seara probele în sala de cântări din seminariul teologic-pedagogic de aici.

Ca și în anii trecuți probele se vor ținea Lunea și Joia dela oarele 6—8 seara.

Cine voiesce să între ca nou membru activ în această reuniune, are a se însinua la dirigentul reuniunii, dl George Dima, profesor de musică în seminariul teologic-pedagogic, unde i se vor da înviațiunile necesare.

Varietăți.

* (Hymen.) Dr. *Alecsandru Pop*, medic militar în rezervă și comitatens-comunal în Banatujfalu s'a logodit în 6 l. c. cu gentila d-soară *Maria C. Pop*, nepoată de soră și fiica adoptivă a Magnificului Domn Vasiliu Pop, canonic în Gherla.

* (Convocare.) Onorații membrii ai subreuniunii învățătorilor rom. gr. or. din tractul protopresbiteral al Orăștiei, sunt prin aceasta convocați a lua parte la I-ma adunare generală din ast an, care se va ținea în 25 Octombrie st. v. a. c. în una din salele de învățământ a școlii populare capitale ortodoxe din Orăștie; începutul la 8 oare ante meridiane.

Obiectele de pertractat sunt:

I. Cetirea protocolului din 28 Martie a. c. — carea din cauza absentării dela adunările precedente a notariului ad hoc Nicolae Herlea, învățător în Vinerea, nu s'au putut ceti.

II. Raportul cassariului despre starea averii subreuniunii.

III. Încassarea tacselor dela membrii subreuniunii.

IV. Ce mijloace să întrebuintze învățătorii, ca osteneala lui ca atare să nu fiă zadarnică, ci să aibe rezultatul dorit, — disertațiune de Nicolau Bârsanu.

V. Critica membrilor: Vasile Corcodel, Ioan Petruțescu și Ioan Fleșeriu asupra disertațiunei: a) care sunt mijloacele prin cari își poate împlini școala poporală chemarea sa? b) cum are să urmeze învățătorii să deprindă pe elevi a vorbi chiar și scurt? c) prin ce se stârnește în elevi cugetarea și judecata? d) ce sunt deprinderile intuitive și cum trebuie aplicate? de Nicolau Bârsanu.

VI. Prelegere din obiectele de învățământ:

a) „pomăritul” de Vasile Pop;

b) „computul” de Ioan Fleșeriu;

c) „limba română” desvoltarea practică a substantivului de Nicolau Bârsanu.

Căstău, la 3 Octombrie st. n. (21 Sept. v.) 1885.

Nicolau Bârsanu,

învățător-presb. ca v.-președ. al sub reun.

